

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PART KOZLÖNYE.

Éves díj 10 Lr. — kr.
Féléves 5 " 50 "
Három hónapos 3 " 50 "
Egy hónap 1 " 50 "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábon belül sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseknél alku szerinti jutányos áron vetetnek fel. Helyez-díj mi-
den külön beiktatásért 50 kr.

A cseh Holubár.

Arany János megírta gyönyörűen, hogy Mátyás király korában Budán a tornaversenyre megjelent Holubár, a cseh óriás és a magyar lovagokat páros viaskodásra kihívta. Látva, hogy félelmes alakja a magyarokat gondolkozóba ejti, csufolódni kezdett. Egyszerre csak, fekete legyvertben lovas ugrat leeresztett sisakrostélylyal a porondra és kész megküzdeni a kérkedő csehvel. A küzdelem rövides volt. A fekete lovas kilökte nyergéből lándzsájával az óriás csehét, Holubár földre zuhant és kitorpte a karját. A néző közönség éljenzett, tapsolt, tombolt túlaradó örömeiben, a rivalgó nép előtt az ismeretlen lovas fölhuzta sisakrostélyát, mely alól előtűnt: a dicső magyar királynak, Hollós Mátyásnak az arca.

Nem lándzsával ugyan, de cseh könnvvel és pénzzel a kezében izgatva a magyarok ellen a tótokat, 400 év után ismét megjelent a cseh Holubár. Égő láklát tart a magyar állam épületének eresze alá, mely már is tüzet fogott. És e tűz harapódzik tovább, úgy, hogy sietve kell hozzá fognunk az oltáshoz. Hogy e veszedelmet félvállról venni nem szabad, mutatja alább tárczánkban a C s e h - t ó t E g y s é g c z i k k , melynek adatai az E g y s é g két évi jelentésé-

ből vannak kisedve. Tudomást kell róla venni mai zavaros politikai viszonyaink közepelte is.

Hogy a Cseh-tót Egységre egyáltalán szükség nincs, elismerhetik maguk a tótok. Megállhatnak a maguk lábán. Hiszen huszonegy független közlönyük van. Ezekben szabadon fejleszthetik nyelvüket, nyilváníthatják óhajukat, senki tőlük rossz néven nem veszi, ha izgatás nélkül történik. Amde sajnos, e pontban sokszor tévednek, úgy látszik, szándékkal, hogy vértanuk lehessenek. A nemzetiségi törvénnyel, mely nagy szabadságot biztosít, visszaélnék és ótalma alatt hazaellenes üzemeket folytatnak. A turóc-szent-mártoni N á r o d n i e N o v i n y excellál e tekintetben, évek óta nem található benne egyetlen tiszteességes kifejezést a magyarokról. A magyar szakolczai H l a s z folyóirat cseh pénzen tartja fel magát, tulajdonképpen Prágából Pasztrnek és Maszaryk egyetemi tanárok szerkesztik szociáldemokrata irányban. A liptó-rózsahelyi S l o v e n s z k é L i s z t a Cseh-tót Egység másik közlönye, esküdt ellensége annak, mi a magyarra emlékeztet. És e közlönyöket olvassák és terjesztik a tót népnél és a papok is. Pedig meggondolhatnák odafent ugy akatolikus, mint a luteránus papok, hogy a szociáldemokrácza semminemű papot nem

akceptál. És ha mégis pártolják, papi hivatásuk ellen cselekszenek. Mert a Cseh-tót egység még a tótoknak sem, hanem a cseheknek használ. Ezek hosszú évszázados küzdelemben a németekkel, nemzeti öntudatukban makacsul kitartva megizmosodtak; e században Palacky történetírójuk Csehország nagy multjának föltárásával fanatizálta őket annyira, hogy a csehek az osztrák zürzavarban, melyet főképp ők idéztek elő, elérkezettnek látják az időt, midőn C s e h o r s z á g , M o r v a o r s z á g é s S z i l é z i a u j r a e g y á l l a m t e s t l e s z , mint régen és az osztrák császár a Szent Venczel koronájával magát cseh királyiá koronáztatja. Ily fényes nemzeti aspirációk megérdemlik az áldozatot. Innen van, hogy a sok cseh kulturegyesület közül csak a prágai K ö z p o n t i M a t i c z a (olyan, mint nálunk az Emke vagy Femke) ez évre önkéntes adományokból 250 ezer forintot irányzott elő cseh iskolák és tanítók fizetésére és ebből 50 ezer frt. olyan cseh iskolákra jut, melyek német területen vannak. S hogy a dualizmus megdöntésére Magyarországon is legyen pártjuk, a csehek szoros barátságba lépnek a szomszéd tótokkal, kiknek szemé elé varázsolják a federalizmus álomképeit, hogy a csehek külön államisága, a trializmus már a küszöbön áll. S

En még idáig nem is éltem . . .

En még idáig nem is éltem
Csak gondolkoztam és reméltem . . .
Gondolkoztam az elmulás felett
S reméltem egy boldogabb életet.

En még idáig nem is éltem
S ha új élet vár fönn az égben
Az üdvösséget attól várom.
Ez a föld nem az én világom!

En még idáig nem is éltem.
S nincs többé a mi megkísértés . . . ?
Hittem egy boldogabb jövőben,
Az Isten megtagadta tőlem!

En még idáig nem is éltem,
Hibás volt a teremtetem —
Szív és lélek mely bennem lángol:
Isten után epedő vándor.

En még idáig nem is éltem . . .
Ne kérdezzétek hogy miért nem,
Hogy mért undorodom a sártul
A mely itt lépten-nyomon rám hull . . .

En még idáig nem is éltem,
Csalódás sebeitől vérzem —
Tudom hogy e lesz a halálom:
Mert a föld nem az én világom!

Tyrteus.

Cseh-tót Egység.

— A Debreczeni tárczája —

A magyar millenium ideje alatt, 1896-ban, fontos esemény történt Prágában: A Cseh-Tót egység megalakítása.

Kaszinó alakjában fönnállott ugyan ez az Egység már korábban, de aztán megszűnt. Azonban 1896. nyarán újból megalakult, napról-napra izmosodik és működése oly irányu, mint a bukaresti román ligé: elhíttetni a tótokkal, hogy nemzeiségük a cseh nép törzsének csak külön hajtása, azért a tótok szellemi és anyagi boldogulásukat egyedül az aranyos Prágában keressék.

A Cseh-Tót Egység új megalakulására az első lökést Szalva Károly luteránus tót tanító a rózsahelyi részben cseh, részben tót nyelven megjelent Otthon és Iskola népszerű folyóirat szerkesztője adta, ki 1896-ban a prágai cseh néprajzi kiállításra egy csapat tót tanítót vezetett és sötét színekkel rajzolta a tótok szellemi állapotát kik a magyarok nyomása alatt elvesztik szláv jellegüket és megmagyarosodnak. Szalva elérte célját.

A cseh politikusok, hírlapírók, tudósok szimpátiával néztek délre a tótok felé. — Ekkor történt, hogy a prágai egyetemre az őszehasonló szláv nyelvészeti tanárává kinevezték Pasztrnek dr.-t, ki a nyarat a tót felvidéken tölti és szoros érintkezésben áll a turóc-szt.-mártoni tót hírlapírókkal s nemzetiségi papokkal.

Pasztrnek széles mederben indította meg a mozgalmat, emlékeztette a cseheknek, hogy amint cseh könyvtárakat és iskolákat állítanak föl Sziléziában és Bécsben, hasonlóan vegyék gondjukba fajuk egyik ágát, a magyarországi tótokat.

A fölszólítást tett követte. Nagy nemzeti akció indult meg és Prágában 1896. máj. 2-án megalakította a Cseh-Tót Egységet Anyzs József a Náródni Listy, Breter Emil, a Politik szerkesztője, Gregor István, Podlipny J. dr., Szrb Vladimir dr. prágai polgármesterek, Herman Ignác a Május cseh írói egyesület elnöke, Herold J. dr. birodalmi képviselő, Hrbeek Venczel dr. a Szlavia irodalmi és szónoki egyesület elnöke, Hubácsek József a Hász Náród szerkesztője, Krásznohorszak Eliz, Piefer Ferenc László dr., Subert igazgató, Táborcsky Ferenc, Vlessek Jarosláv, Pasztrnek F. dr. tanárok.

A tanácskozást ilyen jelige alatt kezdték meg:

A C s e h - t ó t E g y s é g erős bizonyítékot ad arra, hogy nem hiuk azok a remények, melyeket belé helyeznek mostani elhagyott ságukban a mi derék tót testvéreink legexponáltabb órhelyeinken.

Ere megalakították a C s e h - t ó t E g y s é g alapszabályait, ime a főbbek: Az egyesület célja ápolni a cseh tót művelődési érdekeket és támogatni szegény tót ifjuságot. Az egyesület eszközei: irodalmi termékeket kiadni, terjesztetni gyűjteni, vásárolni és könyvtárakat állítani; ösztöndíjakat és segít-

izgatják a hiszékeny tótokat, hogy az osztrák federalizmusnak kihalása lesz Magyarországra is, az uralkodó magyar elemmel egyenlő jogokat kapnak később a tótok, ha a csehekkel karonfogva haladnak. A titkos ok persze az, hogy előkészítsék a talajt lassan-lassan a magyarok sakkban tartására, ha a cseh államjog szabályozásánál egyszer kenyértörésre kerül a dolog. Ez nem gyanúsítás. Erre vall a jelölés, mely alatt a Cseh-tót Egységet megalkották. Erős bizonyítékokat adunk arra, hogy nem hiuk azok a remények, melyeket az Egységbe helyeznek a mi dérek tót testvéreink legexpónáltabb helyein. Természetesen a magyar állam egysége ellen ily politikai támadást nyíltan hangoztatni esztelenesség volna, Azért találták ki Prágában, hogy az Egység csak kultúrális érdekeket (2) apol. Holott a cseh irodalmi termékek ingyenes szétosztása nagy mennyiségben, a szegény tót tanulók támogatása cseh iskolákban, tót inasok elhelyezése cseh mesterkénél, a tótoknak csak kárt okozhat, mert a tót népjelleg és nyelv elcseszedése lesz előbb utóbb az eredménye, amiből természetesen a tót nyelv halála vagy jelentéktelenségre süjdedése következik.

Van azonban a Cseh-tót Egység működésének több oly momentuma, mely nemcsak éberséget, de beavatkozást is követel. Különös merészség, hogy tót iskoláinkba cseh ifjúsági iratok kerülnek. Az iskolás gyermek lelkének tiszta lapjára a tanító a cseh történelem alakjainak képét rajzolja, míg a magyar iránt korai antipathiát éleszt és táplál. E ponton nem szabad kényszeríteni az állami beavatkozásnak. Kérdés továbbá az is, nem volna-e czélszerűbb, a liturgiába a cseh helyett bevinni a tót nyelvet, mi-

seget adni a tót ifjúságnak, mely Prágában tudományos, ipari, műveszi, vagy szakképzésért keres, nyilvános előadásokat, értekezéseket tartani, kizárva a politikaiakat; tarsas mulatságokat rendezni.

Az Egység tagjai tiszteletbeliek, kiket a nagygyűlés a választmány javaslatára választ, alapítók, kik egy-egy mindenkorra 100 forintot, vagy évente 10 forintot fizetnek; működő tagok, kik évente 5 forintot, támogató tagok, kik legalább 1 forintot fizetnek évente. Mikor a cseh sajtó kellő magyarázat kiseretében a jelentést szelvitte a cseh föld minden tájára, megmozdult az egész cseh világ.

1896 május 7-én újból gyűlés volt, melyen a karaképzőintézetek, politikai egyesületek, iskolák, gyára képviselői, férfiak, nők lelkesedve a cseh-tót eszméért, tagjai lettek az Egységnek. A barátkozás e mámorában estét rendeztek, melyre meghívták a tótok közül Hurbán Vajanauskí Szvetozart leányával. Dula Mate drt és Houby nagytisztelendő urai; Sztobola ügyvédet feleségevel. Ezek szívesen tettek meg a hosszú utat; a Hurbán leánya és Sztobolané bemutatta a tóti táncokat és népdalokat, melyeket a hallgatóság megújrazott. Hogy a tótok tudomással bírjanak ez ünnepegről, Hurbán leírta benyomásait a turóczi-szent-mártoni tóti lapokban. Erre megindult az Egység gyakorlati működése. Garmadában küldték a cseh könyveket az iskolába. Főleg az ifjúsági iratok (Kvjeti mladjezse) példaul. Ebben le van írva a cseh első fejedelmasszonya, a mondászerű Libussa, a ki igazságosságágaról volt híres, azután

ról illetékes körök régen tárgyalnak. Az sem érthető, hogy a tót diákok Csehországban szerzett diplomáját idehaza nosztrifikálják. Holott a tót diákok itthon szintén kitanulhatnak, ingyen is, ha arra valók. Arra sincsen szükség, hogy a tót inasok kimenjenek Csehországba, mikor itthon elég állami műhely van. A tót mezeli munkásokat kihajtja ugyan a szükség Morvaországba, de remélhető, hogy a Darányi akciója a ruthének érdekében, végig megy egész Felső-Magyarországon s bevonhatná bele a tótokat is.

E kulturális és gazdasági szempontokon kívül, melyek körül az összes hazafias elemeknek tömörülnök kell, nem lehet figyelmen kívül hagyni az államrendőri intézkedéseket. A cseh igazgatás betolakodását már a magyar határon vissza kell utasítani sőt Ausztriától is követelnünk kell, hogy nyugalomra intse a cseheket. Ilyen eljárásra példa van a közelmúltból. Bukaresti igazgatások következtében négy év előtt már attól lehetett tartani, hogy románjaink belforradalmat támasztanak. Kellő intézkedések az összekötő fonalat Bukarest és Erdély között elvágták és ma a román mozgalom ha nem is mondhatjuk, hogy oly csöndes, mint a tenger elsímuló hulláma, legalább nem háborog oly fenyegetően, mint csak nem régen is. A Cseh tót egységnek is ma még gyöngöcsontjait össze lehet roppantani. Még porba sujthatjuk a cseh Holubárt, hogy ez megcsufítva takarodjék vissza hazájába, mint Mátyás király idejében.

A képviselőház ülése.

A tegnapi ülést a korelnök egynegyed tizenegy után nyitotta meg. Felolvastatta a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

képek vannak benne és történetek a cseh királyság önállósága és elvesztése idejéből, a cseh nemzet küzdésének népies leírás, cseh irok eletrajza. E füzetek tartalmát megmagyarázza azután a tót tanító a gyermekeknek és lekükbe veszi, hogy hajdan a tótok és cseh-ek egyek voltak. Jönnek azután könyvek cseh és orosz nyelven arról, hogy Cziril és Method apostolok a szlávok igazi apostolai és igazi tiszteletük csak a görög-keleti egyházban főleg Oroszországban virágzik. — Viszont a tótok és csehek küldenek könyveket, minők: történelmi katekizmus a tótok részére. Ez a tótok történelmét tárgyalja Szvatopuktól mag erős nemzeti szellemben, szíves összetartásra buzdítva a tótokat vallaskülönbség nélkül. Vagy mint a nagy-rözei tót gymnasium története, törvénytíprással vádolva a magyarokat. Valamint atküdik oda a tót költők verseit, csak Podjavorinszka Ludmila költeményeit, A Tatra alól 300 példányban. Hogy különben minő akciózt fejtett ki 1896-7-ben vagyis főnállása első évében a Cseh-Tót Egység, mutatja az, hogy kiadott könyvekre és hirlapokra 1200 frtot, a prágai felső, közép és szakiskolákban tanuló tót ifjúságnak támogatásul 500 frtot, Morvaországban a vatrászniczi gymnasiumban és a hodonini reáliskolában tanuló diákoknak 600 frtot, különféle más segélyekre 250 frtot, postára és ügykezesi kiadásokra 200 forintot, összesen 2750 forintot.

Ez törént az első évben, midőn a Cseh-Tót Egységnek 42 alapító, 71 működő, 405 támogató tagja volt.

Sokkal kedvezőbbek a viszonyok a ma-

A jegyzőkönyv olvasása alatt lépett a terembe Rosszival István kormányparti kanonok-képviselő s egyenesen a miniszterelnöki bársonyszék felé tartott, a hol Lukácsfal és Bánffyval beszélgetett.

— Betegeskedik a vaczi-püspök! — szólalt meg a balmezón harsányhangon Zmeskal Zoltán, általános derűtséget kelteve; Rosszival pedig egyszerre eltűnt a miniszter elnök mellől.

— Van-e észrevétel a jegyzőkönyv ellen — kérdezte most az elnök.

— Nem ugyan a jegyzőkönyv ellen, hanem annak felolvasása ellen van kifogásom! — szólott Ivánka Oszkár, aki szólásra emelkedett. — A jegyző inkább elsongta, mint felolvasta a jegyzőkönyvet. Nem értettem belőle egy szót sem. Ezért kérem tehát a jegyzőkönyvnek újból való felolvasását.

— Nem lehet, — szólottak jobbról.

— Helyes! Helyes! hangzotti balról.

— Nem lehet, hisz kifaradt már, jegyzet meg a szélsőbalon Leszky Cyula derűtséget kelte.

— Akkor névszerinti szavazást kérek! jelentette ki Ivánka.

— A képviselő urak maguk az okai, hogy nem hallhatják a jegyzőkönyv felolvasását — szólott most az elnök, — mert mindig beszélgetnek. — (Ellenmondások balról.)

— Egyikünk sem hallotta, — szólott balról.

— De azért, mivel névszerinti szavazást kértek, — folytatta az öreg Madarasz — nekem kötelességem azt elrendelni, A kérdés az: elrendeli-e a Ház a jegyzőkönyv újból való felolvasását: igen vagy nem? Az ülés, előbb öt percze re felfüggesztem.

Szünet után megejtették a szavazást.

Igeonel szavazott 8, nemmel 118 s így a többség nem rendelte el a jegyzőkönyv újból való felolvasását.

Az elnök tehát, miután észrevételeit nem

adik vagyis az 1397-98. évben, melyben a választmány Pasztrnek elnöklete alatt 35 gyűlést tartott és 8312 levelezést adott postára. A tagok száma 200-zal szaporodott, többen megnagyobítottak évi adományukat, köztük Prága városa évi 300 frtra emelte föl az elvállalt 100 frt dotációt.

Hogy a cseh-tót eszmének rendes közlönye legyen, 1898 május 15-dike óta a tót egyetemi ifjúság Magyarországon a köznap folyóiratot ad ki, mely hadat visel az eddigi szűk látókörű vallási és nemzeti ség tót patriotizmussal és a vallasközömbösség alapján állva, a köznép fölvilágosítására törekszik; e czélból kiadja tót fordításban Tolsztoj Leó gróf evangéliumát és népies iratit, valamint Kosztomarov, Bondarev, Szemenov, Garsin orosz szabad-élvű irok népies munkait. Hogy a Hlász, melybe Maszaryk prágai filozófiai tanár is ír czikkeket, közelebb vigye a megvalósulás felé a cseh-tót egyesülést, bevonja a küzdelemben a köznépet is és megismerteti vele a szocializmust, azért gyakran találkozik benne Marx Lassalle, Bebel nevével. Ez is egyik alkotása a Cseh-tót Egységnek, melynek ezenkívül főnállása második évében a következő alkotási vannak: alapított 23 könyvtart, ebből a tóti megékre esik 7, a többi Ausztriára. A tóti diákok a következő segitségeket kaptak:

1. sztrizsnicai gimnázista 100 frtot, 6 hodonini reálista 650 frtot, 1 prágai orvostan-hallgató 50 frtot, 1 felső kereskedelmi iskolai tanuló 50 frtot, 2 prágai kereskedelmi akadémista 200 frto, 2 prágai festőakadémiai no-

tettek a jegyzőkönyv ellen, hitelesítettnek jelentette ki azt, majd pedig megvette elnöki előterjesztéseit.

Bemutatta a miniszterelnök átiratát az 1898-iki számadási év 4-ik negyedében előfordult tulkiadásokról és hiteltruházásokról. A zárjámadási-vizsgáló-bizottsághoz utasították.

A kérvények előterjesztése után Lukács László pénzügyminiszter egy új törvényjavaslatot terjesztett be az állami ingatlanjogi jogokról. A pénzügyi bizottsághoz utasították.

Most a napirend következett volna, de előtt Kubik Béla a béketárgyalások érdekében, Szilvási István a minisztereknek az interpellációkra későn, vagy egyáltalán nem adott válaszi; L. a k a t o s Miklós a tőzsde minél gyorsabb megadóztatása, Reitter János a megyei utadó-alap súlyos megterhelése és Wittmann János szintén az utadó tárgyában kívánták a napirend előtt felszólalni. A többség ezt természetesen nem akarta megengedni, s ezért mind az öt képviselő nevszerinti szavazást kért.

A napirendre, vagyis a szavazásra térhetett mar most át a Ház. Ezek közül még kétőt ejtettek meg a felett, hogy a Ház megengedje Forster Ottonnak és Kubik Bélának a napirend előtti felszólalást.

A többség egyiknek sem engedte meg. Elnök az ülést egyenyed 2 órakor feloszlatta.

A képviselőház mai napirendje: Névszerinti szavazások a felett, hogy a Ház megengedje Szilvási Istvánnak, Lakatos Miklósnak, Reitter Jánosnak és Wittmann Jánosnak a napirend előtti felszólalást; névszerinti szavazás Holló Lajos és Visontai Soma egyesített indítványa felett; névszerinti szavazás Gullier Gyula indítványa felett; a vita folytatása a kvóta dolgában történt királyi döntés tárgyában és végül: az elnökválasztás napjának megállapítása körül megindult vita folytatása. Ismétlődése a régi napirendnek, de a melynek fontosabb pontjai tárgyalására még mindig nem akar sor kerülni.

A béketárgyalás.

Az ellenzéki pártok kiküldötteiből alakult pártközi konferencia tegnapelőtt d. e. tizenegy órától d. u. két óráig tartott értekezletében átvette Szilvási Dezsőtől a kormánynak és Szilvási Kalmannak üzenetét az ellenzéki pártok legutóbbi nuncziúrára.

Az azonban a kormány válaszát ekkor még csak szóbelileg közölték az ellenzékkel, azzal a megjegyzéssel, hogy az irásbeli jegyzék másnapra — keddre — elkészül, amikor az át fog adani az ellenzéknek. Az irásbeli jegyzék még helyesbítéseket tartalmazhat és azért tudomására adatott a pártközi konferenciának, hogy ez az üzenet még nem képez ultimátumot, hanem csak tárgyalási alapot, melynek anyagán pólások, vagy kihagyások történhetnek.

A kormány szóbeli válaszában kijelenti, hogy a garanciai tekintetében ragaszkodik multkorai kijelentéséhez, azonban a kormány deklaráció dolgában hajlandó multkorai kijelentésén (m. ly tudvalevőleg a szabadelvűpárt által teendő nyilatkozatot tartalmazta) olyan változtatásokat eszközölni, melyek az ellenzék fel fogásához közelednek.

Az ellenzéki pártközi konferencia beható és alapos megvitatás tárgyává tette a kormánynak ez üzenetét, de a vitát kizárólag magánjellegű informacionális vitának mondott ki, mivel a kormány nuncziúrában hivatalos közlése előtt semmiféle irányban prejudikálni nem akar.

A konferencia hangulatán azonban az a fölfogás vonult végig, hogy ha a kormány a személyi garanciai dolgában kötelező nyilatkozatot tenni nem akar vagy nem tud, az ellenzék sem tagíthat eddigi álláspontjától.

A konferencián uralkodott az a nézet, mely már az ellenzék legutóbbi jegyzékében is kifejezésre jutott: hogy leghelyesebben volna megoldható a kérdés akként, ha az egyezmény már az új kabinettel kötődne meg, mert különben egy circulus vitiosus jarnad az ellenzék és a kormány ellentétes fölfogásai között oly formában, hogy a kormány ragaszkodik ahhoz, hogy személyi garanciai nyújtása nélkül kívánja az ide nemnyit tárgyalását, az ellenzék pedig ebbe semmi körülmények között bele nem megy.

Föltűnt a konferencia folyamán, hogy a kormány ekkor, szóbeli üzenete az inkompatibilitásra nézve semmiféle kijelentést nem tartalmazott. A pártközi konferencia ezért a dissidensek útján nyomban kérdést intéztetett a kormányhoz ennek oka felel, mire a kormány rögtön meg is adta a választ: hogy a mai válasz még nem képez ultimátumot és így a tárgyalás keretébe még mindig felvehető a hiányzó kérdések.

A pártközi konferencia két órákor azzal oszlott szét, hogy a kormány irásbeli üzenetének átvételére másnap d. e. 11 órakor újra összejön.

A dissidensek vezérei delután átvették a kormánytól a nunczium írott példányát.

Szél Kálmán a pártközi konferencián több oldalról jövő fölkerés folyán lépészet tett arra nézve, hogy a Ház a béketárgyalások tartama alatt ne tartson ülést. Miután minden faktor beleegyezett abba, hogy a Ház holnapról, csütörtöktől kezdve a jövő csütörtökig, tehát egy hét tartamára saját határozatával e napolja magát, ennel fogva a Ház ma tartja a nyolcznapos szünet előtti utolsó ülését.

Egyik ellenzéki képviselő egyenes kérdést intézett Szél Kálmánhoz aziránt, igaz-e, hogy ő a legutóbbi kihallgatása alkalmával báró Fejérváryt ajánlotta miniszterelnöknek.

Szél ezt a leghatározottabban és legerélyesebben megczafolta, azzal a kijelentésével, hogy a jövő miniszterelnök személye a legutóbbi audiencián nem került szóba.

Széchenyi Manó grófot a ki tegnap előtt este Budapestről Bécsbe érkezett, tegnap d. e. hosszabb magánkihallgatáson fogadta ő felsége. A kihallgatás természetesen a magyarországi eseményekkel áll összefüggésben. Széchenyi gróf tegnap este ismét Budapestre jött hol a mai minisztertanácson részt vett.

Az országgyűlési szabadelvű párt Podmaniczky Frigyes b. elnöklete alatt tegnap este igen látogatott értekezletet tartott, a melyen elnök mindenek előtt beje-

vendék 200 frtot, egy műipariszkolai tanuló 125 frtot, 1 leány az olmüci felső leányiskolában 60 frtot. Összesen 1245 frto.

Azonkívül a Cseh-tót Egység ajánlatára a Cseh Nemzeti Klub Pilzenben ingyen kitanitvat két tót parasztfiút a pilzeni gazdasági iskolában; Jakubicek kisasszony egy tót leányt ingyen tart és járat a prágai polgári iskolába. A prágai J o u r F i x e bazafias egyesület havi 10 frttal segít egy festőakadémiai növendéknek. Szokásba jött az is, hogy tanárok, bankhivatalnokok vendéglősök teljeseen kitanítanak tót tanulókat. Ezek között vannak azok, kiket a selmechányai liceumból panszláv üzelmek miatt a magyar kormány kizart.

A S z l a v i a bank ösztöndíjat alapított egy tót kereskedelmi akadémikus részére, valamint a cseh kereskedelmi akadémia általánosan támogatja egyik tót hallgatóját. Említést érdemel az is, hogy a cseh-tót egység bizonyos nyugalmazott tót tanító árva fiát kitanította postamesternek és kölcsönt adott neki öradékra, hogy állást kapjon. Az Egység serény működését jellemzi, hogy Csehországba hozatott 41 tót fiút, közülök tizen a kereskedőseget, heten az asztaloságot, négyen a cipészseget, tizen a szabóságot, egy a kovácságot, ketten a lakatoságot, egy a kerékpárártóságot, egy a czukraszáságot, ketten a mészároságot, egy az esztergyártóságot és ketten a sziggyártóságot tanulják. Egyuttal komoly intés ment Prágából a tótokhoz, hogy a világot ne küldjék gyermeküket Bécsbe, mert ott elveszti tót jellegét, hanem a testvér csehekhez Prágába. Ez intést különösen Nem-

csak Ferencz rajeczi esperes szivlelte meg, ki egymaga 14 fiút hírárt Prágába. A csehek szótán ügyelnek arra, hogy a mesterek jól bánjanak a fiúkkal és ehen tartás bennük a tót nemzeti erzést. Ebben jó példával jár elül maga az Egység, mely többek között Mojzer István volt beszerce-bányai püspök száz éves születésének évfordulóján 1897 nov. 28-án fényes ünnepelelyre gyűjtötte össze a tót inasokat mestereikkel, a tót tanuló ifjuságot, a hol Smetonay tanárjelölt mellátta Mojzes érdemeit a tót nép körül, Daxner Olga és a tót ifjuság dalosköre népdalokat énekelt és végül az inasokat megvendégelték. Hogy a Cseh-Tót Egység a szimpatiát erőssé tegye és a kifizött czelt elérje, nyári kirándulásra programot állított össze Prágától Brünnön keresztül Liptóig, valamint adományok gyűjtésé végett a Narodny Listyben felhívat intézte a cseh főnemességhez és főpapsághoz, a bankokhoz és takarékpénztárakhoz. Mult évben pedig, mikor Pietor Ambrus és Szalva Károly tót hírlapírókat nemzetisémi igazítás miatt a magyar kormány börtön-büntetésen kívül pénzbírságra ítélte, részükre több ízben jelentékeny összeget gyűjtött az Egység a Narodny Listy által. Nem csoda azért, ha az érdeklődés fokozása mellett az Egység az első évben 2750 frtot, a második évben már 3495 frtot tudott fordítani a tót tanulókra. Ez csak a kezdet kezdete. De mi lesz majd később, ha Csehország, Morvaország és Szilézia egy politikai állammá tömörül és megtörténik a cseh királyi koronázás! (?)

Hogy a Cseh-Tót Egység eszméje minden nap népszerűbb a cseheknél és tótoknál,

annak ez az oka: 1783-ig a katolikus, 1851-ig a lutheránus tótoknál irodalmi nyelv a cseh volt. És bár a tót irodalmi nyelv ma már eléggé fejlett, azért tömémentlen a cseh szó most is a tót nyelvben.

A legjobbnak elismert Loos-féle szótárak 170. lapján 52 szó közül 21 a cseh. És ez így van az egész szótárban. Igazi tót-magyar szótár még nincsen. Továbbá a lutheránusoknál az isteni tisztelet ma is csehül megy, emiatt minden lutheránus tótnál található cseh könyvet. Megemlítendő az is, hogy Magyarországot Morvaországtól csak szelid hajásu hegység választja el, melyen keresztül könnyen érintkezhetnek a tótok a csehekkel. Érintkeznek is, hiszen csak 1897-ben 18 ezer tót munkás dolgozott szerződéses mezei munkát a morvaknál.

Mindezek a körülmények nagyon kedveznek a Cseh-Tót Egységnek és a prágai Narodny Listy 1899 január 11-iki számában Kállal Károly tárczacikkben fejtegeti a Cseh-Tót Egység aktuális voltát, azt javasolja, hogy az Egység vezérei nagyon le vannak kötve élethivatásukna, azért külön ügyen ökségei kell fölállítan, mely egyedül és kizárólag a Cseh-tót Egység érdekeinek megvalósításával foglalkozzék. Hogy Kállal ez érdekek alatt a csehek és tótoknak nemcsak kulturális, de hallgatag, politikai egységét is érti, kitűnik abból, hogy ő nyolc (millióny) népről beszél, Holott a leghizelgőbb statisztika szerint van 6 millió cseh és 2 millió tót.

(B. H.)

lentette Balogh Kálmán képviselő elhunytát. Az értekezlet jegyzőkönyvileg részvétét fejezte ki Balogh Kálmán elhunytá fölött.

Ezután a párttagok eljenzése közt felszólt Bányffy Dezső báró miniszterelnök. Rámutatott arra, hogy a párt legutóbbi értekezlete óta a helyzetben nem állott elő javulás s hogy a viszonyok alakulása kötelességévé tette a kormánynak, hogy az ország érdekében kísérletet tegyen a parlamenti rend és a munkaképesség helyreállítására abban az irányban is, — a melyet a dissidensek felajánlottak.

Részletesen ismertette ezután azokat a feltételeket, melyek alapján a kormány a megoldást teljes őszinteséggel keresi, valamint a tárgyalásoknak eddigi lefolyását. Kijelentette azután, hogy most, a tárgyalásoknak közepette nem tartaná czélszerűnek a discussiót. Reméli, hogy a közelebbi napokban ki fogja kérni a pártnak érdemben való határozatát; most csak az a kérése, hogy vegyék egyszerűen tudomásul az előterjesztését. (Helyeslés.)

Podmaniczky Frigyes báró elnök a párt uevében köszönetet mond a miniszterelnöknek a nyújtott felvilágosításokért s javaslatba hozza, hogy az előterjesztés tudomásul vétesse.

Az értekezlet egyhangulag határozattá emeli ezt a javaslatot.

Ezzel az értekezlet Bányffy elterése közben véget ért.

Bírák állásfoglalása az ex-lex ellen.

Érdekes dolgot irnak nekünk Szatmárról. Az ottani kir. trvszék bírái az 1899-iki jan. s febr. havi ítélményeiket ezzel a záradékkal nyújtották:

„Az 1896. országos költségvetési törvény megszavazása reményében vettem . . . stb.”

A szatmári bírák ezen állásfoglalása az ex-lex állapot ellen mint törvényes érzékre valló példa követésre méltó.

H I R E K.

Farsangi naptár.

Ma este „a debreczeni első magyar asztaltársaság” tombolával s társas vacsorával egybekötött táncmulatsága az „Angol királynőben”.

Február 11-én postások és távirtda altisztek mulatsága a „Korona” vendéglő dísztermében.

Február 14. Jogász és tisztviselőkör jelmez estélye „Bika” dísztermében.

Február 18. Szédesversenyyel egybekötött nyomdász bál a „Margit fürdő” dísztermében.

Február 25. Az izr. jótékony nőegylet „debreczeni vásár” mulatsága a „Bika” dísztermében.

Február 25. Jogász táncestély a „Margit-fürdő” dísztermében.

* **Betiltott népszimnű (?)** Ujlaki Antal hírlapíró társunk „Nazarénusok” cz. népszimnűvére vonatkozólag a M—g mai számában a következő különös közleményt olvassuk:

— **A „Nazarénusok”-at betiltották.** Ujlaki Antal debreczeni hírlapíró „Nazarénusok” czimén 4 felvonásos énekes népszimnűvet írt, a melyhez a dalokat szöveggestül Dóczy József komponálta. A népszimnű, a melynek premiérjét vasárnap tartották, nagy sikert aratott. A darab igazi népdramát tár elénk, érdeklődésünket mindig ébren tartja. A szereplők is megtették a magukét. Minden felvonás után többször hívták a szerzőt a lámpák elé, ezüstkoszorúval is meglepték, előadás után pedig bankettet rendeztek a tiszteletére.

De a színügyi bizottságnak sehogy sem

fért a fejébe, hogy mer a közönség ilyen merész darabot megtapasolni.

S minthogy tartott tőle, hogy a „Nazarénusok” valahogy állandó műsordarab lesz, betiltotta. Debreczenben nagyon féken tartják a Pezazust. A Katonákat betiltották, mert osztály ellen való izgatást látott benne az ezredes ur. A Teknősbékat is betiltották, mert nagyon szeméremesítő.

Most betiltják a Nazarénusokat, mert sérti a nazaréus vallási érzületet. Ugy látszik, a színügyi bizottság nagyon ingerlékenynek tartja a debreczeni cziviseket, Pedig alaptalanul. A tartalom és a debreczeni lapok hírei szerint abszolúte nem gunyolja, nem sérti az új szektát. Különben a nyáron a Budai Szinkörben is elő fogják adni a darabot s akkor majd kitűnik, volt-e alapja a debreczeni színügyi bizottság újabb erélyeskedésének.

Utána kérdezősködünk Komjáthy János színigazgató urnál — vajjon igaz-e a mivel a fővárosi lapok gyanúsítják a nemes helybeli színügyi bizottságot? Komjáthy János ur kérdésünkre azt felelte: hogy a „Nazarénusok”-at többé előadatnia nem szabad, de hogy miért — az okát nem mondhatja meg. . . . Mi ezután legalább is gyanakodunk a színügyi bizottságra, a mely tapintatlanul és ahhoz nem értő avatatlansággal gyakorolja itt a Cenzura jogát — azt a jogot, a melyet ma gyakorolni csak országos törvényünk kijátszásával és durva megsértésével lehet. . . .

Tudomásunk szerint van pedig abban a színügyi bizottságban törvénytudó ember is, de hogy olyan is lenne, a ki a törvényt labbal tiporja és Debreczen város szegényére cenzurát gyakorol. . . . ezt még idáig kétségbe vontuk.

Szomorú dolog biz ez igen tisztelt színügyi bizottság — ha igaz. . . ! Elmondhatjuk, akarmint fájnak a szavak: hogy a hajdan erőnyes és Debreczen városa ma már az értelmetlen eljárások és hatósági tudakos nagyképűsködések agyontörpült tizenhárom városal. . . . Itt a mit a hatóság tesz — ha abszurdumokat tesz — azt vagy eltitkolják, vagy olyan sértetetlennek és megbíráhatatlannak hirdetik, mintha az égben úgy rendelték volna! A ki pedig az igazat kimondja, annak a lehetőségig iparkodnak kitekerni a nyakát. Gyönyörű állapotok!

* **Csalóbanda Debreczenben.** Napok óta suttogva szállt a hír városunkban, hogy három uri ember járja a város utcáit s házról-hazra bekopogtatók megdicsőült Erzsébet királyasszonyunk szobrára való gyűjtés czéljából s aki a szoboralap javára két koronát adott, ajándékol egy értéktelen mázalmányt adnak neki.

Tegnap aztán lehullott a lepel a csalóbanda üzemeiről. Erdélyi István II. ker. r. fogalmazóé az erdem, aki körültekintő tapintatossággal vezette a vizsgálatot és derítette ki a csalók ajsas üzemeit.

Tegnap délben három tekintélyes kinézésű intelligens uri ember látogatott el Erdélyi rendőrfogalmazóhoz. Nagy bőbeszédűséggel előadták, hogy az Erzsébet szobor javára lettek gyűjtés végett kikülvé,

Erdélyi mindenekelőtt a gyűjtésre és a képek árusítására vonatkozó engedélyt kérte. Elő is mutattak egy könyvet, melyben Arad város kapitányságától volt hazalási engedély kiállítva.

Azonban egy kis tévedés volt a dologban, a mennyiben a megbízás valamelyik újpesti kézárastól 1899 nov. 10-ről volt ki-

allitva, míg Arad város kapitányságának hazalási engedélye 1898 máj. 18-án volt keltezve, tehát éppen négy hónappal megboldogult királynék halála előtt. A fogalmazónak ezen körülmény miatt támadt gyanúja még jobban megerősödött, midőn megtudta, hogy a derék gyűjtőknek nincsen Bocz Károly Samueltól, Debreczen város főkapitányától, hazalási engedélyük.

Zavart feleleteikből végre azon meggyőződésre jutott, hogy ajsas csalóbandával van dolga. Elvértte a könyvüket s az egész esetet beterjesztette a főkapitánysághoz, hol a csalóbanda ellen megindították a vizsgálatot.

* **Rablótamadás.** Kellemetlen kaland ment keresztül Rinóti Tamás hentes segéd. Amint ugyanis a bárány csapszékbe éjjel felé haza igyekezett, közvetlen a temető mellett egy marczona kinézésű alak ugrott elő a sötétből és letépervén a halálra ijedt embert, elrabolta 65 frtot tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség az ismeretlen utóálló kézrekerítésére erélyes nyomozást indított.

* **A nyomdász-bál.** Emittettük már több ízben, hogy a helybeli nyomdászok február hó 18-án a „Margit”-fürdő villanyvilágított dísztermében szédes-versenyyel egybekötött bált rendeznek. Kiváló érdekességét kölcsönöz e mulatságnak a betűszédes-verseny, mely specialitása mellett a nyomdászati pálya megismertetése szempontjából dicsőretés törekvést árul el. Hiszen napjainkban — midőn aig van ember, ki könyvet, újságot ne olvassa — csak elvéve találkoznak egyesek, kik a nyomdászati pályával némileg ismerkedtek, a legnagyobb résznek fogalma sincs arról, hogy az a könyv, vagy újság, a melyet olvas, hogyan és mikenpen lesz előállítva. E bajon segitendő — határozta el a debreczeni nyomdász-egylet, — hogy egy szédes-versenyyel egybekötött táncmulatságot rendez, melyre a következő meghívót már ki is bocsátotta: „Meghívás a nyomdász-bálra. Rendezi a debreczeni könyvnyomdászok önképző-köre 1899. Február 18-án a Margit-fürdő dísztermében. Belépő-díjak: Személyi jegy 1 frt; család jegy 3 személyre 2 frt. Felülfizetéseket köszönettel fogadjunk; a jövedelmet alapunk gyarapítására fordítjuk. A tánc 8 órakor kezdődik. 10 órákor szédesverseny, melynek befejeztével éjjeli újságot adunk ki. A szünórát trétfelvonulás jelzi. — Jegyek előre valthatók: Poagrác Géza, László Albert, Gyürky Sándor, Hoffmann és Kronovitz uraknál és a Csokonai-nyomda irodájában. A meghívó előmutatását kérjük. A zenét Magyar testvérek zenekara szolgáltatja. A buzdó rendezőség tisztelettel felhívja mindazokat, kik e szép törekvésű mulatság iránt érdeklődnek és esetleg a legnagyobb körültekintés mellett is meghívót nem kaptak, hogy igényeiket akár a „Csokonai” nyomda irodájában, akár a Hoffmann és Kronovitz-féle könyvnyomdában jelentsék be.

* **Nyugta.** Van szerencsém tudatni, hogy a Kiss András tanító ur és növendékei által a nőegyleti népkönyha részére adományozott 4, azaz négy forintot (8 koronát) a „Debreczen” szerkesztőségétől hiány nélkül — köszönettel fölvettem, Debreczeo, 1899. február 8. — Szücs Kálmán s. k. nőegyleti pénztáros.

* **Állarczos táncestély.** Hushagyó kedden, vagyis a farsang utolsó estélyén a „Korona” vendéglő termében nagy állarczos és jelmezes zártkörű táncestély rendeztetik melyre vonatkozólag a rendezőség nevében Schaf János, a közkezdvelt népszerű tánczeneter a meghívókat már szét is küldötte. A bál pedig tévedésből meghívót nem kaptak volna azok forduljanak Schaf János tánczenetanítónak. Az állarczos jelmezbál este 8 órakor kezdődik. . . . Benczy Sándor zenekara fog közvétködni. Belépő-díj személyenként: 80 kr. . . . Ezen élvezetes mulatság iránt városunkban általános az érdeklődés.

volt az idény gyengébb operett-előadásainak, aminek az volt az oka, hogy a két legfőbb szereplő, Leopold Francziska és Karacs nem voltak kellőleg disponálva; így aztán igazi sikert csakis a harmadik felvonásban tudtak felmutatni.

Az egész előadás jóval alatta maradt tehát a multkorinak, noha a többi szereplők, különösen Csátrai, Bartha, valamint Sziklay és F. Kallay Lujza a szokott animóval játszottak.

— a — a.

Fai Flóra gyászja. Sulyos csapás érte a mi szeretett drámai művésznőket Fái Flórát. Édes anyja Frankl Antalné tegnap delután hirtelen meghalt Szabadkán. Fái Flóra még délelőtt vidáman olvasta édes anyja levelet, a melyben áradó szavakban gratulál kedves leánya 19-ik évének születési napja alkalmából. És ime d. u. egy rövid sürgöny szárazhangon jelentette, hogy a szerető anyai szív nem dobog többé és hogy örökre elvesztette művésznőnk azt a lényt, aki földi kincsei között legdrágább volt.

A szegény leányt a szörnyű csapás egészen megtörte. Az esti vonattal elutazott, hogy jelen lehessen édesanyja végtisztességtételénél. A midőn a rokonszenves, szép reményekre jogosító fiatal művésznőnk szívünk mélyéből fejezzük ki őszinte részvétünket, kívánjuk, hogy a mi szeretetünk és tiszteletünk is legyen enyhítő balsam fájó sebere.

Kossuth szobra és egyetemünk.

(Meghalt-e a leányzó, vagy csak aluszik?)

A millenniumi évben sok nemes és hazafias szeme került felszínre, köztük Kossuth Lajosnak Debreczenben felállítandó szobrának az eszméje is.

És csakugyan: szebb, hazafiasabb, nemesebb cselekedetet nem is vihettek véghez, méltóbban nem is örökíthették meg az ifjuság előtt is a millenniumi évet, mint Kossuth Lajos szobrával.

Az ő neve mellett megszűnik a politikai pártok tusája; az ő emlékező ereje és élni fog minden igaz hazafi szívében párt, rang és valláskülönbség nélkül.

Hiszen a szabadság mindenki féltett kincsé, mindenkinek közös tulajdona. Kossuth pedig a szabadságot vívta ki édes miadnyajunk számára.

A midőn tehát a millenniumi év lelkesedése alatt az illetékes tényezők abban alapodtak meg, hogy a nagytemplom téren, pl. ott, ahol eredetileg az ártézi kutat kezdtek furni, Kossuthoz és Debreczen városához méltó szobrot emelnek hazánk nagy fiának, általános lelkesedéssel kezdték meg a gyűjtést. Szegények és gazdagok, iskolás gyermekek és a sír szélén álló aggok vitték fillereiket a szent cél oltárára.

Aztán egyszerre, mint a magasra lobbanó szalmaláng — elaludt és csöndes lett minden. Megszűnt a gyűjtés, megszűnt a tervezgetés, noha a mi derék szobrászunk elkészítette a mintát és e minta a kiállításra dícséretet is nyert, de azért csak hallgat a bronzka.

Sajátságos és tipikus hibánk az a szalma-langu lelkesedésünk. Lánggal, hévvel, lelkesedéssel károlunk fel mindent; bankettezünk, nagyokat dikciózunk, restaurálunk, megválasztván elnököt, jegyzőt, ellenőrt, júrít stb. és aztán? No aztán haza megyünk és, mint ki jól végezte dolgát, abba hagyjuk az egész históriát, mert hiszen a jöknyv fel van véve, alá is van írva, a hitelesítése sem bírányzik.

Igy vagyunk a Kossuth szoborról is. Hol akadt meg az egész dolog? Miért vétetett le a napirendről? Ki tudja? Ki mondja meg?

Gyűjtöttek pénzt, nos, ha az nem elég a monumentális szoborra, miért nem folytatják a gyűjtést? Ha elég a pénz, miért nem állítják fel a szobrot? Hol van még méltóbb helye Kossuth szobrának, mint Debreczenben a nagytemplom előtt?

Vajjon a közöny, a nemtörődömség altatja el ezt a szép eszmét is, mint az egyetem nemes és hazafias eszméjét?

En azonban nem vagyok oly pessimista; Debreczen polgársága, nemes városa soha sem volt halátlan nagyjai iránt, ezt bizonyítják Csokonai, Petőfi, a 48—9. honvédek, a gályarabságra elítélt papok emlékjelei.

Inkább elhiszem, hogy valamely technikai akadály állja útját a szobor felállításának, Az egyetem kérdését sem tartom halvaszületett eszmének.

Hisz én sokkal jobban ismerem az ev. ref. egyház aldozat-készségét, nemes felbuzdulását. Hogy mindennek dacára felszólalok, tesszem azt a nemes ügy érdekében, hogy ismét és ismét felkeltssem az érdekltséget ama két nemes és hazafias ügy iránt, hogy ne maradjunk le a napirendről es közöny ne kerítse őket polip karjaiba.

Maholnap végére járunk ezen évszázadnak. Az idők multával a lelkesedés is lohad. Ha nem ütjük a vasat, amíg meleg, úgy nem igen formálhatunk belőle maradó emléket.

Az ember kedélye, lelkesedése is olyan, mint az izzó vas: lelkesedésének behatása alatt szíve, kedélye, keble minden külbnyomás iránt fogékony.

Eme lélektani körülménnyel számolni kell az illetékes köröknek. Karóják hát fel a Kossuth szobor es az egyetem ügyét, nehogy a feledékenység ráborítsa fátyolát!

KUTHI ZSIGMOND.

CSARNOK,

Karácsony.

Sötét volt... Borzalmas, rémitő éjszaka
S nem fényelt a remény biztató csillaga
A tündöklő égbolt; a végtelen aether
Örökre gyászolni telletet öltött fel.
Minden erkölcs meghalt! Csak a kétség élt még
Csak a bűnt, az armányt, a gyilkot ismerték
S ártatlanok vére festette az földet
Nem ismert a gyermek szülőt s ez gyermekeket.

Nem volt baráti láncz. Szívekben érzelem
Posványban bűzhödt a büszke emberi nem
Kebéléből kiszalt az isteni szikra
S közönyt ült szívébe mint óriás szikla
S már ingott a világ, már győzött az armány
Jött a végenyészef halált hozó szárnyán
Luczifernek hada vijjogva szelte át,
Csattogó szárnyival a sötétség honát.

De ime keleten megnyiták az égbolt
S uj életre támad minden ami megholt.
Ragyogó Csillagfény tölti be az eget
S előtte hívja fel a sirbaleteteket
Szárnya törve hull a pokolhad szerte
Nincs már sötétség, hogy menekvését lelje.
Fényözönben uszik, csodálatos fényben
Mind az egész világ, ragyogóan szépen.

Nincs többé fájó szív! Van már balsam rája!
Az alszállt hitben vigaszt találja.
Minden érző szívből szent érzelem fakad
S az Ur amsz Ige nyájassan hívogat
Ártatlant és bűnöst: »Jöjjetek! Jöjjetek
En nektek szerető jó istent hirdetek,
A ki nektek édes kegyelmes Atyatok.
Higgyetek én bennem, s élet lesz az atok*».

Elnémult az Ige! Oh de mostan is él!
Hisz halljátok szavát, mily édesen beszél.
Most is mint hívogat: Jertek hozzám! jertek
A talam életet, idvességet, életet.
Hisz halljátok szavát: »Szerezzétek egymást,
»Szerezzétek ellenséged, áldd, a ki téged bánt».

*) paradicsomi est.

Az ép szeretetem, szíveteket fűzzé.
Örök koszoruba, rózsalánczba ö-sze.

Higgyetek hát benne! Kövessétek híven
Hisz csak az az örök, mi benne van a szívben
A szív rejtekében: az égi hitt az Isten!
Már örök e földön e világon sincsen!
Mindent elveszthetünk, a mi drága kincsünk!
És ha elvesztettük, oh hova tekintsünk,
Csak egy reménység: honnan ragyog reánk
Hogyha Istenünket, hitünket elhagyánk?

Oh e drága kincset jól megőriztétek.
Mert ha a hit elvesz, feltámad a véték;
Erkölcsei pusztulás, fekély száll a fődre
Hogy ami szent maradt, ferőjébe ölje!
Az ember szívéből minden érzés kihál,
A mely égbe vonja, a mely Istennel vall
Legyetek hát büszkek! Valljátok hitetek
Igy éltek örökre!... Higgyetek! Higgyetek!

1898. Deczember 22.

Erdei Károly.

A rendőrkapitány ur párbaja.

— Humoros regény. —

Irtta: Mocsáry Miklós.

IV-ik fejezet. (9.)

Köbi meglegedve tette el a pénzt.
Azután más jutott eszébe. Datta Náci
az utcán át jönni, ha ez meglátja Papp Gyulát,
megesik vele, hogy elcsúpi az 1000 frtot
előle. Itt gyorsan kellett cselekedni, azért fel-
ugrott, karon ragadta Papp Gyulát, a ruha-
szekrényhez vitte és ott megál t vele.

Egy kolosszális ötlete támadt. Börtönük
nem lévén, a szekrénybe akarta Papp Gyulát
bezárni, míg ő (taviratot menvén feladni) visz-
szajön. Evvel akarta elérni azt is, hogy Papp
Gyulát Náci meg ne lássa.

— Tessék besétálni?

— Hova kérem?

Köbi megnyitotta az ajtót.

— Ez a mi vizsgalati börtönünk bejá-
rata, mely a ruhaszekrényvel van ellep-
lezve. — Megengedi ugyebár, hogy börtönbe
csukjuk.

— Oh kérem, Ezer örömmel.

Köbi betaszította Papp Gyulát a szek-
rénybe, rácsukta az ajtót s indult kifelé.

Alig baladt azonban pár lépést, mikor a
szekrényből elfojtott nyöszörgést és kiabálást
hallott:

— Rendőrkapitány! — Uj! Rendőrkapitány
Ur!

— Odaugrott s felcsukta az ajtót.

— Hallgasson az Istenért! Mi baj?

— Eljöttem, hogy az...!

— Tudom. Eljött és most itt van. Ne
busuljon. Mit akar?

— Azú! akarom mondani, hogy Ön-e az
igaz-agszolgálatás képviselője vajjon?

— Hogy én vagyok-e?

— Igen! Nem ön a rendőrkapitány?

Köbiban egy perczig küzdött a lelkiismeret
a penzvággyal, de utóljára a becsületi
nyomta el az előbbi.

— Nem én csak irnok vagyok!

— Akkor erresszen ki, én a rendőrka-
pitánnyal akarok beszélni! és e szavakkal
erősen nyomta kifelé a szekrény ajtaját.

Köbi megjelt és füstbe menni látta
reményét az 1000 forintról. — Hirtelen
becsapta az ajtót és gyorsan ráfordította a
zárt.

Ez l kifelé tartott, de rögtön visszatért.
Kinyitotta az ajtót.

— Hallja maga, — adhatna még 60 fo-
riatot?

— Mit? még 60 frtot!

— Igen, akkor esmetem előb vom a kapi-
tányt, de addig is legyen csendben.

— Az öt forint az lett szolgálatva és az
ai Papp Gyulára újból ráfordult az ajtó.

Köbi az ablakon keresztül ugrott ki,
mert Náci már az ajtó kilincsenél bab-
rált.

Alig tünt el Köbi feje a párkányon, be-
lépett Náci. Kezében sörös kancsót tartott s

est az asztalra letette. Aztán elővette a Buda-pesti Naplót s átolvasta a Papp Gyuláról szóló cikkeket.

Majd figyelmesen körüljórta a szobát, hogy nem talál-e bűnjelkeztetést, miből Papp Gyula ittélét, vagyis azt, hogy itt jart-e már, következtetni lehetne.

Átvizsgálta az iratokat is, hogy nincs-e köztük egy kihallgatási jegyzőkönyv. Se bűnjel, se jegyzőkönyvét nem talált. — Ez megnyugtatta.

Ujból leült és verset kezdett írni a trafikos kisasszonyhoz, ki a verseket trabuccóval szokta jutalmazni. — Náczi, ki szenvedélyes szivaros volt, egy epos írására határozta el magát, melyben Rezi kisasszony kecséi 20 trabucco azaz husz trabucco énekben lesznek tárgyalandók. Pár sort írt, majd megint a Budapesti Napót vette elő. Ez a játék többször ismétlődött, míg egy énekkel elkészült.

Megelégedve munkájával, felkelt és hangosan szavalni kezdett belőle.

Egyszerre nyö-zörgéseket és olyan hangokat észlelt, mivel valamely dolog felett való nemetszésünket szoktuk nyilvánítani.

E hangok érthető bosszúságba és kíváncsiságba hozták Naczit. Azt hitte, hogy Kóbi rejőzött el és hallgatta őt ki.

— No megállj Kóbi; kiáltott és a szoba felkutatására indult.

Ugy találta, hogy a hangok legerősebben a ruhaszekrényből jönnek. Egy drótból ügyesen alakított kulcs segítségével felnyitva a szekrényt, előránczizgatta és fojtogatni kezdte a megremült Papp Gyulát.

Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

Állami bakteriologiai intézet. Az új intézet, melyet a földművelésügyi miniszter a Hungária-uton a Stefania ut szomszédságában építtet, tető alá került és jelenleg már a belső berendezésén dolgoznak. A belső felszerelésnél különös tekintettel vannak arra, hogy a Preisz Hugó tanár vezetés alatt álló intézet az önálló tudományos buvárlatokon kívül az állati fertőző betegségek elleni ojtóanyagokat is nagyban előállíthassa úgy, hogy jövőben lehetőleg maga az állami intézet szolgáltassa a gazdaközönségnek az eddiginel alacsonyabb áron a hatóságoknak bizonyított ojtóanyagokat. Erre a célra a főépületben elegendő számú helyiségek fognak rendelkezésre állni, a külön mellékeületben pedig a kísérleti állatok lesznek elhelyezve. A közel négyezer négyszögölnyi telken egvébiránt később az intézet a szükséghez képest könnyen bővíthető lesz.

Sertesvásár.

Kőbányai sertéspiacz. Február 7. Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronként 400 kg-on felüli 46—46½ kr. Közép (páronként 300—400 kg. súlyban) 47—47½ kr. Fiatal nehez (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 50—50½ krig. Fiatal közép (páronként 251—320 kg.) 49—49½ krig. Fiatal könnyű páronként 250 kg-ig terjedő súlyba. 48½—49 kr. Szerbiai: nehez (páronként 260 kg. felüli súlyban) 48—48½ krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 47½—48 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedősúlyban) 46—47 kraje árig

Serteslétszám: 1898. évi feb. 5-én volt készlet 28.662 darab, 1898 feb. hónap 6-án felhajtott 192 drb, 1898 feb. hónap 6-ik napján elszállított 602 darab 1898 feb. hó 7-ik napjára maradt készletben 28.252 darab. — A hizott sertés üzletirányzata kissé kelemesebb.

Budapesti gabonatársaság.

feb. 7.

készaruizlet hivatalos árjegyzései a következők

B u s a	kilós	Ar 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frtől	frtig		frtől	frtig
Bánsági ó	76	—	—	80	00.00—00.00	
"	77	—	—	81	00.00—00.00	
"	78	—	—	82	—	
Tiszavidéki ó	79	10.05	10.15	80	10.55—10.60	
"	76	10.20	10.25	80	—	00.00
"	77	10.30	10.35	81	00.00—00.00	
Pestvidéki ó	78	10.45	10.35	82	10.60—10.70	
"	79	10.25	10.40	—	—	00.00
"	79	10.35	10.55	80	—	
Fehérmégyesi ó	76	10.35	10.60	81	10.65—10.60	
"	78	10.40	10.30	82	—	
"	79	10.50	10.35	—	—	
Bácskai ó	76	10.20	10.45	80	—	
"	77	10.30	10.45	81	00.00—00.00	
"	8	—	—	82	00.00—00.00	
Észak-maz.	78	—	—	80	—	
"	79	—	—	81	—	

I R O D A L O M.

Az éhség örültjei. A magyar földmivelő népek egy új betegségével, a pellagrával foglalkozik fenti cím alatt Baros Karoly egy most megjelent röpiratában. A pellagra 1898-ban lépett fel nagy mértékben az Erdélyrezi és a keleti magyarországi vármegyékben, mint szomorú eredménye az agrár krízisnek és a nép fokozódó nyomorának.

A belügyminiszter egy dr. Niedermann Gyula min. tanácsos vezetése alatt működő szakértő bizottsággal tanulmányoztatta a kérdést, amely bizottság magyarországi tanulmányutja után bejárta Olaszország pellagrás vidékeit is. A tudós kutatók hazánkban csak 3 vármegyét jartak be és 28 községben 80 pellagrás beteget találtak. Olaszországban 100 ezerre becsülik a pellagrás betegek számát, a padovai tartományban pl. az utolsó decenniumban volt 13.834 pellagra beteg, kik közül 3553, tehát 25.5% lett elmebetegé. A pellagra oka: a nép nyomora, a rász, különösen pedig a túnyomólag tengerivel való tapálkozás.

A pellagra ellen való védekezés tehát elő sorban gazdasági kérdés s a röpirat, a mikor ismereti a tudós kutatók érdekes jelentéseit és szót a szerzőnek személyes tapasztalatairól, egyúttal kiterjed a magyar agrárpolitika új föladataira, amelyek nem csak a földmivelés jövedelmezőségét, de a földmivelő nép kenyeret, életmódját vannak hivatva kedvezőbben befolyásolni. A röpirat kapható az Eggenberger-fele könyvkereskedésben. Ára 1 korona.

Nyilt-tér*)

Srott Mandel debreczeni kereskedőnek több lépésben megjelent azon nyilt-téri figyelmeztetésére, hogy miután minket üzletéből elbocsátott, nekünk az ő számlájára pénzt, pénzürtéket vagy árut senki ne hitelezzen, — csak annyit hozunk egyelőre a mélyen tisztelt közönség tudomására, hogy az elbocsátás okait illetőleg nevezett úrral majd a büntető bíróság előtt fogunk elszámolni.

Lanner Efraim,
Lanner Ida,
Debreczen.

*) E rovatban közölttekért felelőséget nem vállal a szerk.

13322.
1898.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Simonffy-utczai 1. számú ház utáni ondódi 6 hold 1200 □-öl (kataszter szerint 7 hold 489 □-öl) szántó föld az 1899. év márczius hó 1-ső napján d. e. 9 órakor a városbaza nagytermében tartandó nyilvános árverésen az 1899. év november 1-től — 1902. év október 1-ig te jedő 3 egymá-után következő s három ének tekintendő időre haszonbérbe kiadatni fog.

Az árverési feltételek a város számvevői hivatalában a hivatalos órak alatt megtekinthetők.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltást ár 10 %-át készpénzben az árverelő bizottság kezéhez bánatpénzül letenni.

Debreczen, 1899. január hó 10.
Városi Tanács.

Olcsó törlesztéses kölcsönt ajánl!
Földbirtokra és bérházakra
Balogh Ede
Debreczen
Piacz u. 64. sz. a.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos kockázott, mintázott és damaszt stb (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.
Minták postafordultával.
Magyar levelezés.
Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
Henneberg G. selyemgyárak, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenként legújabb mintázat s színekben

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborkíték cégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és bál meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomású galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczershámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.